

21.11.2022

Група 12

Всесвітня історія

Урок № 3-4

Тема: Узагальнення до теми «Передумови Першої світової війни. Війна та революції»

1917 рік

- ✓ 3 лютого 1917 р. США розірвали дипломатичні відносини з Німеччиною, а 6 квітня оголосили про вступ у війну на боці Антанти.
- ✓ Лютий 1917 рік – початок війни в Російській імперії

1918 рік

- ✓ 3 березня 1918 р. у м. Брест-Литовську більшовицька Росія підписала сепаратний мир з Німеччиною, Австро-Угорщиною, Болгарією та Туреччиною і вийшла з війни.
- ✓ 28 вересня Болгарія стала першою країною з Четверного союзу, яка вийшла з війни. 28 жовтня Австро-Угорщина запросила перемир'я, яке було підписано 3 листопада. 30 жовтня Туреччина змушена була на кабальних умовах підписати перемир'я з Антантою. Після цих подій Німеччині нічого не залишалось, як розпочати переговори про мир.

11 листопада 1918 року було підписано Комп'єнське перемир'я (11 листопада – дата завершення Першої світової війни)

Умови перемир'я:

- Припинення воєнних дій;
- евакуація протягом 14 днів окупованих німецькими військами районів Франції, Бельгії та Люксембургу, Ельзасу і Лотарингії;
- війська Антанти займали лівий берег Рейну, а на правому передбачалося створити демілітаризовану зону;
- Німеччина зобов'язувалася повернути усіх військовополонених та евакуювати свої війська з територій, що колись входили до Австро-Угорщини (Румунії, Туреччини та Східної Африки);
- Німеччина повинна видати Антанті велику кількість озброєння та військової техніки, серед іншого 2 тис. літаків, 10 тис. вантажних автомобілів, а також значну частину кораблів військово-морського флоту

Підсумки війни:

- ▶ **Перша світова війна** тривала 4 роки 3 місяці й 10 днів (01.08.1914 – 11.11.1918 рр.), завершившись поразкою Четверного союзу;
- ▶ **учасниками війни** були 38 держав з населенням 1,5 млрд осіб;
- ▶ **жертвами війни** стали близько 10 млн загиблих (у всіх війнах, що сталися у світі за попередніх сто років, кількість загиблих становила 1,6 млн), більше 20 млн поранених (з них майже 3,5 млн залишилися інвалідами). 66,6 % усіх втрат припали на долю Росії, Німеччини, Франції і Австро-Угорщини. Найменше постраждала армія США – 1,2 %. Крім того, у середині 1918 р. змучені й голодні народи Європи були вражені епідемією грипу – іспанки. То був найстрашніший убивця війни. Хвороба забрала понад 25 млн життів у всьому світі;
- ▶ відбулося масове знищення **матеріальних цінностей**: промисловості, транспорту, фінансової системи, сільського господарства воюючих країн. Цілі міста й селища було стерто з лиця землі; зруйновано величезну кількість залізниць, мостів, фабрик, заводів. Війна завдала непоправних втрат пам'яткам історії та культури. Лише Японія та США примножили свої багатства, оскільки не брали активної участі у війні, що не зачепила їх території.

Наслідки Першої світової війни 1914–1918 рр.

Людські втрати на фронтах

- За роки війни загинуло майже 10 млн, було поранено понад 20 млн осіб, зокрема: у Німеччині загинуло 1,8 млн осіб, у Росії — 1,7 млн, у Франції — 1,4 млн, в Австро-Угорщині — 1,2 млн, у Великій Британії — 950 тис., в Італії — 600 тис., у США — 115 тис., у Канаді — 60 тис., в Австралії — 60 тис., у Новій Зеландії — 16,8 тис. осіб.
- Щохвилини війна забирала життя 4 осіб, а ще 9 діставали поранення. Частина скалічених на війні з часом поверталася до нормального життя, але чимало з них решту життя провело в шпиталях і лікарнях.

Страждання мирного населення

- На війну, у якій брали участь 34 держави (їхнє населення становило 67 % населення планети), було мобілізовано майже 65 млн осіб.
- 5 млн мирних жителів померло під час війни, зокрема: у Сербії загинуло 6 %, у Франції — 3,4, у Румунії — 3,3, у Німеччині — 3 % населення.
- Не менше 6 млн осіб померло після її закінчення внаслідок жадливої епідемії грипу в 1918–1919 рр.

Руйнування

- Війна затримала господарський та культурний розвиток цілого покоління. Економічні збитки від війни становили: у Великій Британії — 30 %, у Німеччині — 20, у Франції — 15, у США — 14 %.
- Були вщент зруйновані значні території у Франції, Бельгії, Росії.
- Окуповані території нещадно грабували; місцеве населення змушували будувати оборонні споруди.

Політичні наслідки

- США стали світовим політичним та економічним лідером.
- У світі активно поширювалися комуністичні ідеї.
- Європа перестала бути центром колоніального світу. Розпалися чотири імперії: Австро-Угорська, Німецька, Російська й Османська. Тільки Британська імперія ще якийсь час проіснувала.
- Європа 1918 р. мало нагадувала Європу довоєнну. На політичній карті з'явилися нові держави: Польща, Фінляндія, Литва, Латвія, Естонія,

Чехословаччина, Угорщина, Австрія, Королівство сербів, хорватів і словенців. Не спромоглися відстояти свою незалежність Україна, Грузія, Азербайджан і середньоазійські держави.

- Загострилися класові, етнічні та міждержавні суперечності.
- У результаті революційного вибуху в Європі світ поділився на два табори — демократичний і тоталітарний.
- Після війни постала нова міжнародна правова система.

Світова війна не була неминучою. Не лише до пострілів у Сараєво, а й після них можна було відвернути світову війну. Для цього варто було докласти зусиль, проте спільного прагнення миру не було. Ніхто з керівників провідних держав не боявся початку війни, бо всі вони вважали, що війна буде легкою, швидкоплинною й переможною.

Перша світова війна мала глобальний характер. Особливістю Великої війни було те, що в бойових діях брали участь неєвропейські держави, зокрема Японія, Османська імперія, США. До того ж Велика Британія та Франція мобілізували економічні й військові ресурси колоній.

У Першій світовій війні жертвами атак були не тільки військові, а й цивільне населення. Людські втрати виявилися приголомшливими. Економіка Європи була зруйнована, минули роки, поки вона досягла довоєнних показників.

У роки війни змінився статус жінок. Вони брали участь у боях, замінили чоловіків на військових заводах і на фермах, працювали в шпиталях. Після закінчення війни багато країн визнали, що жінки своєю самовідданою працею й громадянською позицією заслужили право брати участь у виборах.

Війна не оминула й дітей. З одного боку, підлітки активно допомагали дорослим у боротьбі, чимало з них отримало бойові нагороди. З іншого боку — загибель на фронті батьків, злидні й голод забрали в дітей безтурботне дитинство, змусили їх передчасно вступити в доросле життя.

Перша світова війна була також глобальною економічною війною. Центральні держави (Німеччина й Австро-Угорщина) були значною мірою відрізані від світових ринків морською блокадою, організованою державами Антанти, а згодом і США. Вони мусили перебудувати економіку, посиливши роль держави в господарському житті, фінансах і торгівлі.

У 1915 р. стало зрозуміло, що приватні підприємства неспроможні задовольнити військові потреби. У всіх державах уряди дедалі активніше втручалися в економіку: на тих чи інших підприємствах розміщували військові замовлення, установлювали жорсткі терміни їхнього виконання. Державне регулювання, яке подеколи застосовувалося в мирний час, у роки війни стало нормою життя.

Розвиток військової стратегії й техніки внаслідок війни. На початку війни на фронті було обмаль автомобілів, підкріплення рухалося повільно. У 1915 р. німці вперше застосували хімічну зброю — хлорний газ, але це не принесло перемоги в битві. Значно ефективнішими виявилися танки, які забезпечили перевагу британській армії в 1916 р. Наприкінці війни стало можливим ефективне застосування літаків.

Значних успіхів досягла медицина. На цій війні війська страждали більше від хвороб, ніж від вогню противника.

Війна й революції зруйнували імперії: Австро-Угорську, Німецьку, Російську та Османську. Лише Британська імперія проіснувала ще певний час. Утвердилася ідея про право народів на самовизначення, закріплена в «14 пунктах» В. Вілсона. Її підтримали поневолені та пригнічені нації. У колоніях вирували визвольні рухи, унаслідок Великої війни на політичній карті світу з'явилися нові незалежні держави. Стала незалежною значна частина Ірландії, уперше гучно заявили про себе як про націю австралійці, новозеландці, канадці. Здобули незалежність Польща, Чехословаччина, Фінляндія, Естонія, Латвія та Литва.

Велика війна не тільки прискорила процес державного будівництва, а й зумовила прихід до влади в ряді країн носіїв радикальних ідеологій: комунізму (Росія), фашизму (Італія) і націонал-соціалізму (Німеччина).

Світовою медійною подією стала інформаційна війна, за якою уважно спостерігали за межами Європи, зокрема в Японії та країнах Латинської Америки. Отже, світ, яким він був до 1914 р., відійшов у минуле. Переможці раділи, що війна нарешті закінчилася.

Однак вона посіяла між переможцями й переможеними зерна ненависті, гіркоти й підозри, що стало однією з причин Другої світової війни, яка вибухнула в 1939 р.

Самостійна робота

I рівень (виберіть одну правильну відповідь)

1. Яку подію вважають приводом до Першої світової війни?

- А убивство ерцгерцога Франца Фердинанда;
- Б розробка Німеччиною плану воєнних дій проти Франції;
- В воєнні дії Росії проти Австро-Угорщини.

2. Укажіть дату початку Першої світової війни.

- А 28 червня 1914р.;
- Б 28 липня 1914р.;
- В 1 серпня 1914р.;
- Г 3 серпня 1915р.

3. Коли відбулась битва на р. Марна?

- А у липні 1916 р.;
- Б у жовтні 1914 р.;
- В у квітні 1915 р.;
- Г у жовтні 1917 р.

4. Назвіть дату закінчення Першої світової війни.

- А 11 листопада 1918 р.;
- Б 9 травня 1945 р.;
- В 11 листопада 1914 р.;
- Г 28 червня 1914 р.

5. Брусиловський прорив тривав

- А 4 червня – 13 серпня 1915р.
- Б 4 вересня – 13 жовтня 1916р.
- В 4 червня – 13 серпня 1916р.

6. Битва на р. Соммі тривала

- А 1 липня – 18 листопада 1916р.
- Б 1 липня – 18 листопада 1917р.
- В 1 жовтня – 18 грудня 1916р.

II рівень (виберіть кілька правильних відповідей)

7. Виберіть країни, які увійшли до складу Антанти.

- А Німеччина;
- Б Англія;
- В Австро-Угорщина;
- Г Франція;
- Д Росія;
- Е Туреччина.

8. Встановіть хронологічну послідовність:

- А битва на р.Марна;
- Б Брусилівський прорив;
- В вступ у війну США
- Г бій під Іпром;
- Д вступ у війну Болгарії;
- Е битва на р.Соммі;
- Є Галицька битва.

9. Установіть відповідність між назвами країн та їхніми стратегічними планами.

1. Німеччина	А Повернення Ельзасу та Лотарингії;
2. Австро-Угорщина	Б Оволодіння чорноморськими протоками Босфор та Дарданелли, приєднання західноукраїнських земель;
3. Франція	В Проникнення до Китаю, де велику активність проявляла Японія;
4. Росія	Г Розширення сфери впливу на Балканах, підкорення незалежних слов'янських держав Сербії, Болгарії, Чорногорії;
Д Загарбання нових колоній за рахунок Англії та Франції, послаблення Франції та Росії.

III рівень

10. Дайте визначення понять: **світова війна, гонка озброєнь, блицкриг.**

IV рівень

11. Визначте, які досягнення науки і техніки були використані в головних боях Першої світової війни та як це вплинуло на її хід та наслідки.

Домашнє завдання:

1. Законспектувати матеріал з теми
2. Виконати самостійну роботу у робочому зошиті

Виконані завдання відправте мені на електронну пошту anastasiamegei@ukr.net. У темі листа вказати номер групи, прізвище та ім'я.